

न्यायनिर्णय नि.क्र.०५ खाली

१

सं.फौ.प्र.क्र.३२७/२०२५

सरकार -वि.- आनंदकुमार

MHBU080007062025

दाखल तारीख:- १०/०६/२०२५

नोंदणी तारीख:- १०/०६/२०२५

निर्णय तारीख:- १०/०८/२०२६

कालावधी:- वर्ष महिने दिवस

०१ ०२ ००

न्यायदंडाधिकारी प्रथम श्रेणी, नांदुरा, जि.बुलढाणा यांचे न्यायालयात

(पिठासीन अधिकारी- किरण वि. लुंगे)

सं.फौ.प्रकरण क्र.- ३२७/२०२५

निशाणी क्र.०५ खाली

सरकारपक्ष	:	महाराष्ट्र सरकार तर्फे दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, मलकापुर, जि.बुलढाणा.
सरकारपक्षातर्फे विद्वान सहा. सरकारी अभियोक्ता	:	श्री.के.व्ही.गारमोडे साहेब
- विरुद्ध -		
आरोपी	:	आनंदकुमार सोफीलाल पांडे, वय - ५४ वर्ष, व्यवसाय - मजुरी रा. वार्ड क्र.२, नांदुरा, जि.बुलढाणा.
आरोपी तर्फे विद्वान विधिज्ञ	:	श्री.एन.डी.ताकवाले साहेब

गुन्हा तारीख	:	१०/०४/२०२५
छापील प्रथम खबर तारीख	:	१०/०४/२०२५
दोषारोपपत्र दाखल तारीख	:	१०/०६/२०२५
गुन्हाचा तपशील निश्चितीची तारीख	:	२७/०७/२०२६
पुरावा सुरु झाल्याची तारीख	:	२७/०७/२०२६
न्यायनिर्णय राखीव ठेवल्याची तारीख	:	१०/०८/२०२६

न्यायनिर्णयाची तारीख	:	१०/०८/२०२६
शिक्षेची तारीख, लागू असल्यास	:	--

आरोपीचा तपशिल

आरोपी क्र.	आरोपीचे नाव	अटकेची तारीख	जामीनावर सुटल्याची तारीख	दोषारोप ठेवण्यात आलेले कलम	निर्दोष मुक्त किंवा शिक्षा कसे	ठोठावण्यात आलेली शिक्षा	फौ.प्र.सं.च्या कलम ४२८ च्या अन्वये खटल्याच्या दरम्यानचा तुरुंगवासात काढलेला कालावधी
१	आनंदकुमार सोफीलाल पांडे	समजपत्रा वर सोडले	१०/०६/२०२५	महाराष्ट्र प्रतिबंधक कायदा, १९४९ चे कलम ६५-ई प्रमाणे	निर्दोष मुक्त	--	--

सरकारपक्ष / बचावपक्ष / न्यायालयीन साक्षीदारांची यादी**अ. सरकार पक्ष**

अ.क्र.	साक्षीदारांची नावे	साक्षीदाराचे स्वरूप
१	निलेश महादेवराव फुंडकर	पंच साक्षीदार (नि.क्र.०५ खाली)

ब.बचाव पक्षाचे साक्षीदार

अ.क्र.	साक्षीदारांची नावे	साक्षीदाराचे स्वरूप
--	--	--

क. न्यायालयीन साक्षीदार

अ.क्र.	साक्षीदारांची नावे	साक्षीदाराचे स्वरूप
--	--	--

सरकार पक्ष / बचावपक्ष / न्यायालयीन निशाणी क्रमांक**अ.सरकारपक्ष:-**

अ.क्र.	निशाणी क्रमांक	वर्णन
१	०६	स.सा.क्र.१ यांची पंचनाम्यावरील सही

ब.बचावपक्ष:-

अ.क्र.	निशाणी क्रमांक	वर्णन
--	--	--

क.न्यायालयीन निशाणी:-

अ.क्र.	निशाणी क्रमांक	वर्णन
--	--	--

ड.वस्तु:-

अ.क्र.	निशाणी क्रमांक	वर्णन
--	--	--

न्यायनिर्णय

(पारीत दिनांक १०/०८/२०२६)

आरोपीविरुद्ध सदर खटला महाराष्ट्र प्रतिबंधक कायदा, १९४९, कलम ६५ (ई) अन्वये सिध्दतेकरीता चालविण्यात आला.

२) अभिलेखावरील उपलब्ध पुरावा याचे अवलोकन केले. आरोपीविरुद्ध गुन्हा सिध्द करण्याकरीता सरकार पक्षातर्फे पंच साक्षीदार निलेश महादेवराव फुंडकर यांना तपासले.

३) मी गुन्ह्याचा तपशील नि.क्र.०५ अन्वये नोंदवुन तो आरोपीला त्याच्या भाषेत समजावुन सांगितला असता आरोपीने दोषारोप अमान्य करुन संपरीक्षेची मागणी केली. आरोपी विरुद्ध आरोप सिध्द करण्यासाठी सरकारपक्षातर्फे एका साक्षीदाराची साक्ष नोंदविली. तसेच आरोपीचे भारतीय नागरीक सुरक्षा संहिता कलम ३५१ (१) (ब) अन्वये बयाण नोंदविण्यात आले नाही. मी दोन्ही बाजूच्या वकीलांनी केलेला युक्तीवाद ऐकला, सरकार पक्षातर्फे तपासण्यात आलेल्या साक्षीदाराचा साक्षीपुरावा वाचला, तसेच न्यायालयीन अभिलेखात दाखल कागदपत्रांचे अवलोकन केले असता खालील मुद्दे न्यायनिर्णयासाठी उपस्थित होतात. त्यावरील निष्कर्ष मी कारणमिमांसेसह पुढीलप्रमाणे नमुद करीत आहे :-

अ.क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
१.	सरकार पक्ष सिध्द करतो काय की, दि.१०/०८/२०२५ रोजी ११:४० वा. चे दरम्यान आशीर्वाद ढाबा, नांदुरा येथे सार्वजनिक ठिकाणी आरोपी हा बेकायदेशीररित्या ४१ देश	नाही.

	दारुच्या बॉटल्स बाळगतांना मिळून आला आणि त्याद्वारे आरोपीने महाराष्ट्र दारुबंदी कायदा, १९४९, चे कलम ६५ (ई) नुसार गुन्हा केला?	
२.	काय आदेश ?	आरोपीला निर्दोष मुक्त करण्यात येते.

कारणमिमांसा

मुद्दा क्र. १ करीता:-

४) पंच साक्षीदार निलेश महादेवराव फुंडकर (स.सा.क्र.१) याने त्याच्या पुराव्यात असे कथन केले की, तो आरोपीला ओळखत नाही. दि.१०/०४/२०२५ रोजी राज्य उत्पादन शुल्कच्या अधिकाऱ्यांनी त्याला आशीर्वाद ढाबा, नांदुरा येथे सार्वजनिक ठिकाणी घटनास्थळ व जप्ती पंचनामा करण्याकरिता बोलाविले नव्हते. राज्य उत्पादन शुल्कच्या अधिकाऱ्यांनी त्याच्या समक्ष आरोपीच्या ताब्यातून काहीही जप्त केलेले नाही. जप्ती पंचनाम्यावर त्याची सही त्याने ओळखली परंतु मजकुराबाबत अनभिज्ञता दर्शविली. त्यांनी असे कथन केले की, "असे काही घडले नव्हते की, दि.१०/०४/२०२५ रोजी राज्य उत्पादन शुल्कच्या अधिकाऱ्यांनी मला आशीर्वाद ढाबा, नांदुरा येथे सार्वजनिक ठिकाणी पंचनाम्याकरीता बोलाविले होते, माझे समक्ष आरोपीच्या ताब्यातून ४१ देशी दारुच्या बॉटल्स जप्त केल्या व त्याचा पंचनामा तयार करून तो मला वाचून दाखविला होता, त्यानंतर मी त्यावर सही केली".

५) पंच साक्षीदार हा सरकारपक्षास सहाय्य करीत नसल्यामुळे सहाय्यक सरकारी अभियोक्ता यांनी न्यायालयाचे परवानगीने साक्षीदाराला उलटतपासात विचारता येतील असे प्रश्न विचारले. परंतु पंच साक्षीदाराने "दि.१०/०४/२०२५ रोजी राज्य उत्पादन शुल्कच्या अधिकाऱ्यांनी त्याला आशीर्वाद ढाबा, नांदुरा येथे सार्वजनिक ठिकाणी पंचनाम्याकरीता बोलाविले होते, त्याचे समक्ष आरोपीच्या ताब्यातून ४१ देशी दारुच्या बॉटल्स जप्त केल्या व त्याचा पंचनामा तयार करून तो त्याला वाचून दाखविला होता, त्यानंतर त्याने त्यावर सही केली" या सर्व बाबी नाकारल्या आहेत.

६) प्रस्तुत प्रकरणामध्ये वरील पुराव्याचे अवलोकन केले असता असे दिसून येते की, पंच साक्षीदाराने सरकार पक्षाच्या कथनास दुजोरा दिलेला नाही. त्यामुळे, जप्ती पंचनामा सिध्द

झालेला नाही. तसेच, प्रस्तुत प्रकरणाचे साक्ष समन्स हे फिर्यादी व तपासिक अमलदार यांना पाठविण्यात आले होते. परंतु, फिर्यादी व तपासिक अमलदार हे साक्षपुराव्यासाठी हजर झाले नाहीत. तसेच, तथाकथीत रासायनिक विश्लेषण करिता काढलेला नमुना कुठल्या तारखेला प्रयोगशाळेकडे पाठविण्यात आला व त्यासाठी वाहक म्हणून कोणाची नेमणूक केली होती याबाबत दोषारोपपत्रामध्ये नमुद नाही व तसेच त्याचे बयाण पोलीसांनी नोंदविल्याबाबत दिसून येत नाही. त्यामुळे, वाहकाचा पुरावा अभिलेखावर आलेला नाही. मला याठिकाणी नमुद करावेसे वाटते कि, फिर्यादी तथा तपासीक अमलदार ह्याने जप्ती पंचनामा करणे अगोदर त्याचा व त्याचे सोबत असलेल्या इतर व्यक्तींचा अंगझडती पंचनामा तयार केल्याचे दिसून येत नाही. तसेच तपासीक अमलदाराने रासायनिक विश्लेषण अहवाल अभिलेखावर दाखल केलेला नाही. त्यामुळे, दोषारोप पत्रामध्ये दर्शविलेली तथाकथीत जप्ती कोणाजवळून व कुठल्या प्रकारचे द्रव्य जप्त केलेले होते याबाबत सबळ पुरावा अभिलेखावर आलेला नाही. त्यामुळे, दोषारोप पत्रामध्ये दर्शविलेली तथाकथीत जप्ती कोणाजवळून व कुठल्या प्रकारचे द्रव्य जप्त केलेले होते याबाबत सबळ पुरावा अभिलेखावर आलेला नाही. एकंदरीत, वरील विवेचनावरून असे दिसून येते की, सरकार पक्षाने आरोपीविरुद्ध ठेवलेले आरोप हे निःसंशयपणे तथा संशयाच्या परिघाच्या पलीकडे जावून सिध्द केलेले नाही. त्यामुळे, मी मुद्दा क्र.१ चे उत्तर नकारार्थी नोंदवित आहे.

मुद्दा क्र.२ करीता:-

७) मुद्दा क्र.१ चे उत्तर पाहता आरोपी ही कलम ६५ (ई) महाराष्ट्र प्रतिबंधक कायदा, १९४९ या गुन्ह्यातून निर्दोष मुक्त होण्यास पात्र आहे. प्रकरणात मुद्देमाल जप्त असल्यास अपील कालावधी संपल्यानंतर विल्हेवाट लावण्याचे आदेशीत करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे, मी मुद्दा क्र.२ च्या उत्तराकरीता खालील प्रमाणे अंतीम आदेश पारीत करित आहे.

आदेश

१. आरोपी **आनंदकुमार सोफीलाल पांडे** याला भारतीय नागरीक सुरक्षा संहिता, २०२३ च्या कलम २७८(१) अन्वये महाराष्ट्र प्रतिबंधक कायदा, १९४९, कलम ६५ (ई) या दंडनीय अपराधातून निर्दोष मुक्त करण्यात येत आहे.
२. आरोपीचे वैयक्तिक बंधपत्र रद्द करण्यात येत आहे.
३. भारतीय नागरीक सुरक्षा संहितेच्या कलम ४८१ च्या तरतुदीनुसार वरिष्ठ न्यायालयातील अपीलमध्ये किंवा न्यायनिर्णय विरुद्ध याचीकेमध्ये नोटीस

मिळाल्यावर हजर राहण्याकरीता आरोपीने पुढील सहा महिन्यापर्यंत कायम राहिल असा रुपये १०,०००/- (रु.दहा हजार) चे वैयक्तिक बंधपत्र दाखल करावे.

४. प्रकरणामध्ये मुद्देमाल जप्त असल्यास अपील कालावधी संपल्यानंतर नष्ट करण्यात यावा.

(न्यायनिर्णय खुल्या न्यायालयात घोषित करण्यात आला.)

ठिकाण- नांदुरा

दिनांक- १०/०८/२०२६

(किरण वि. लुंगे)

न्यायदंडाधिकारी प्रथम वर्ग

नांदुरा, जि.बुलढाणा.